

Радянський ШЕДАГОГ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСПІЛКОВИХ КОМПІТЕТІВ
ТА КОМПІТЕТУ ЛЕСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМ'Я В. СТЕФАНІКА

Розмір газети 30
вересня 1989 року.

17 ЖОВТНЯ 1989 р.

№ 32 (44)

НАПЕРЕДОДНІ ЗВІТНО-ВИБОРНОЇ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Щоб підняти активність спілчан

Як уже повідомлялося, 26 жовтня в актовому залі інституту відбудеться чергова звітно-виборна конференція комсомольської організації інституту. Її будуть передувати звіти і вибори у факультетських комсомольських організаціях. Якими ж їм бути! Як їх краще організувати! Що робити комітету комсомолу по підготовці до конференції! На ці питання нашим читачам сьогодні відповідає секретар комітету комсомолу інституту О. САНГУЛІЯ.

— Отже, які основні завдання цьогорічної конференції!

— Якщо говорити коротко, то завдання викладені вже у її назві — це звіти і вибори нового складу комітету комсомолу.

Хоча слід зауважити, що нам зараз не потрібний традиційний звіт, як перелік основних подій, які відбулися в житті нашої країни за звітний період, і заходів, проведених на їх честь. Нам не потрібний звіт як набір досягнень і недоліків в роботі комітету комсомолу. Нам потрібний аналіз ситуації, в якій опинився комсомол в цілому і наша організація зокрема. Аналіз, зроблений че-

рез призму оцінки діяльності у звітному періоді, аналіз, на основі якого можна скласти програму дій. Нам потрібен колективний пошук виходу із кризи, в якій зараз перебуває комсомол.

Не менш важливим є питання виборів нового складу комітету комсомолу. Тут я підтримую думку секретаря комсомольського бюро фізико-математичного факультету Івана Кабана, який у попередньому номері газети закликав комсомольців «свідомо підійти до вирішення цього питання, рекомендувати тих, хто найбільш активний, хто дійсно виступає за переми-

ни». Без такого підходу неможливі зміни стану справ у нашій комсомольській організації. Деяко комітетом комсомолу вже зроблено у цьому напрямку. Зокрема, змінено порядок виборів нового складу комітету комсомолу. Тепер право обирати членів комітету комсомолу надано факультетським звітно-виборним зборам. Для цього визначено норму представництва до складу комітету комсомолу від кожної факультетської організації. Вона становить для філологічного, історичного, педагогічного, фізико-математичного факультетів по два представники, для художньо-графічного, музично-педагогічного, факультету іноземних мов, СШ № 23, співробітників, діловодів і викладачів інституту — по одному представнику.

— Чи не означає це обмеження демократичності виборів!

— Ні в якому разі. По-перше, факультету краще знати, хто може, а хто не може представляти його

інтереси у вищому органі нашої комсомольської організації. По-друге, якщо хтось захоче запропонувати свою кандидатуру, чи когось іншого безпосередньо на конференції, це не заборонено. Питання про введення кандидата до складу комітету комсомолу буде вирішуватися делегатами конференції. Потретьє, якщо у когось виникнуть серйозні претензії до студентів, вибраних в комітет комсомолу на факультетських зборах, то це питання конференція також розгляне. Для того і передбачено затвердження рішень зборів конференцією.

І ще одна деталь при виборах. Секретар комітету комсомолу, його заступники будуть обиратися на конференції. Їх повинні знати всі комсомольці і обирати також всі. Крім того, не обов'язково, щоб вони входили в норму представництва, визначену для комсомольських організацій факультетів.

Змінили ми і підхід до

обрання делегатів на звітно-виборну конференцію міської комсомольської організації. Це питання ми також передали для вирішення на факультетських комсомольських зборах, норма представництва — один делегат від 96 членів ВЛКСМ.

Таким чином повноваження факультетських комсомольських організацій розширені. Хочеться вірити, що це принесе користь нашій комсомольській організації.

На закінчення скажу, що норма представництва на інститутську конференцію від комсомольських організацій і груп — один делегат від восьми членів ВЛКСМ. Але поряд з виборами делегатів на таких зборах ми рекомендуємо обговорити питання про роль, місце, функції і значення комсомольської організації в студентській групі. Тому що це питання для нас одне з найбільш важливих.

Розмову записала
Н. ЯСИНЬКА.

РОЗМОВА БУЛА ПРИНЦИПОВОЮ

Днями відбулась зустріч представників ректорату, парткому, комітету комсомолу і комітету студентської профспілки з воїнами-інтернаціоналістами. З перших же хвилин зав'язалась принципова розмова.

Почалося все з простого. Із 31 студента інститутського афганського братства прийшло ледь більше половини. На запитання «чому?» відповіли просто: дехто боїться приходити, щоб не викликати колективного розбору негативних вчинків окремих членів їхньої групи.

Проте, як підкреслив ректор інституту, професор В. І. Кононенко, ніхто й не збирався на цих зборах когось лаяти. Просто вже давно назріла серйозна, але водночас щира розмова. І причин для неї, на жаль, аж забагато. Це і погані результати з останньої сесії, поведінка «афганців» у гуртожитках тощо.

У процесі обговорення згаданого виникло природне запитання: що робити? Адже, без сумніву, зрозумілий борг нашого суспільства перед хлопцями. Тому їм слід робити деякі поступки. Але не на шкоду навчальному процесу. Педінститут готує ж учителів, а не, вибачте, водовозів.

Ось зараз на столі у ректора лежить чотири заяви на виключення чотирьох «афганців» з інституту. Що ж призвело до цього? Судячи зі слів присутніх у

залі, причиною є відносно невисока підготовка цих студентів (поступали ж бо поза конкурсом). І їх, слід визнати, майже повна безкарність за скоєні вчинки. Погодьтеся, далеко не кожен із нас наважиться покарати людину, яка ще зовсім недавно ходила під кулями...

Однак зараз, як судимо із розмов, настала певна криза у ставленні до інститутських «афганців». Тільки не подумайте, що хтось збирається заперечувати їх законні пільги і заслуги. Справа в іншому. Всі, незалежно від того, ким були до вузу, мають бути порядними студентами. Однак не кожен, хто воював в НДРА, це розуміє. Ось і виходить, що порушують порядок, навчальну дисципліну. А це, в свою чергу, стверджує П. Хмельовський, голова студентського профкому, негативно впливає на весь моральний клімат студентського середовища.

Тут слід відзначити, що присутні студенти дуже серйозно поставились до претензій керівництва. Їх висновок був майже одностайним — порушників «афганців» карати на рівні з усіма. Єдине, де варто було б зробити скидку, це при перездачі заліків та екзаменів (дати можливість трьох спроб). Бо, мовляв, підготовка у цієї категорії студентів, в силу об'єктивних причин, невисока. Тож,

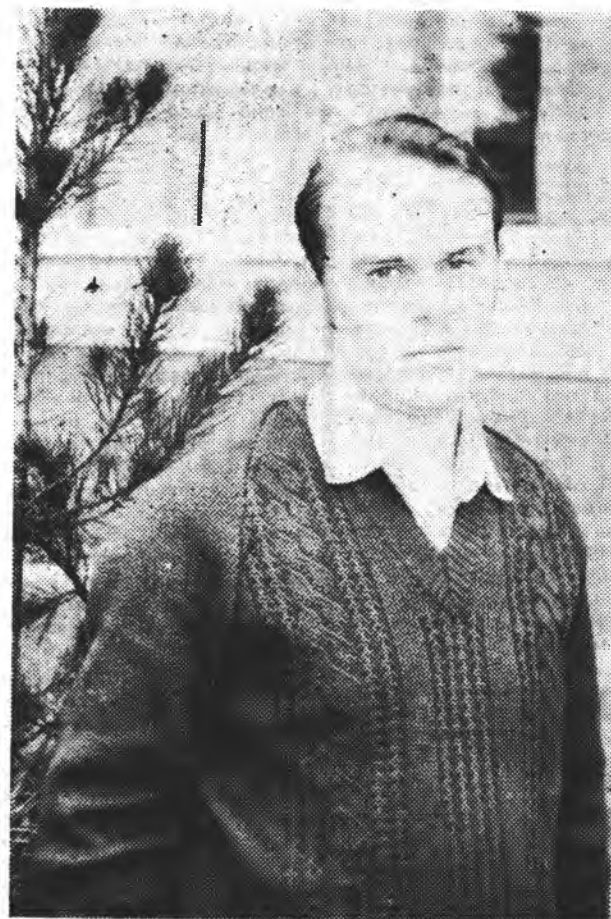
мабуть, варто влаштувати для колишніх воїнів-інтернаціоналістів додаткові заняття. Однак ця ідея належної підтримки у студентів не знайшла.

Словом, коли говорити про кінцеві результати цієї бесіди, то остаточної угоди на співпрацю «афганців» із керівництвом інституту і активом так і не було вироблено. Однак сподіватимось, що колишні воїни-інтернаціоналісти все ж стануть надійною підмогою в роботі по вдосконаленню навчальної і виховної роботи у вузі. Адже, як слушно зауважив ректор В. І. Кононенко, вони є совістю нашого суспільства.

Крім згаданого, на зустрічі йшлося про побутові умови цієї категорії студентів. Приємно відзначити, що в основному зауважень у «афганців» до своїх умов проживання нема. А кілька дрібних недоліків, названих під час розмови, ближчим часом будуть усунуті.

Ректорат також планував допомогти хлопцям в організації їх клубу. Його буде обладнано на місці книжкової крамниці у дворі нашого вузу. Кошти на ремонт і вмілювання будуть виділені з інститутської каси.

О. ОЛЕКСЮК.
(Наш кор.)

Уже другий рік вчиться в інституті колишній воїн-інтернаціоналіст студент Ісфаку В. Галамасюк (1-24). Він користується повагою у товаришів, сумлінно виконує свої громадські обов'язки.

Фото В. Боб'яка.

Готуємося до виборів

Незабаром відбудуться вибори до міської і обласної Рад народних депутатів. На сучасному етапі, напевно, немає важливішого питання. Адже на лозунг «Вся влада Радам!» ми подивилися вже з інших позицій і завдання всіх громадян нашої країни полягає в тому, щоб обрати дійсно найдостойніших.

Багато нарікань з боку студентів викликали безальтернативні вибори народних депутатів СРСР В. М. Ткачука і Т. В. Сидорчук. Основна причина цього — в безініціативності самих наших студентів, комітету комсомолу, які недостатньо усвідомили свою роль у перебудовних процесах, не провели висунення альтернативних кандидатур з числа студентів або викладачів нашого інституту.

До кінця жовтня 1989 р. повинні бути затверджені Закони про вибори народних депутатів в Українській РСР. Ми чекаємо серйозних змін щодо самого процесу виборів. Але вже зараз зрозуміло, що комсомольці вузу не можуть стояти осторонь цих важливих подій. Ми маємо право висунути кандидата у народні депутати. Для того, щоб цей процес пройшов якомога демократичніше, з урахуванням думки всіх студентів, комітет комсомолу пропонує анкету, яка допоможе нам у цій відповідальній справі.

Велике прохання до всіх студентів, викладачів, працівників інституту, яким не байдуже наше майбутнє життя, відповісти на нашу анкету. Заповнені анкети ви можете віддати безпосередньо в комітет комсомолу інституту (ауд. 208) або секретареві бюро факультету, на якому навчаєтесь чи працюєте.

1. Як ви вважаєте, чи зможе студент бути депутатом і чому?

2. Що змусило б вас віддати свій голос за кандидата в депутати?

3. Яким має бути депутат?

4. Яка, на вашу думку, роль відводиться студентству на нинішніх виборах?

5. Що може зробити в цій ситуації комсомол?

6. Хто може бути кандидатом у народні депутати від нашого інституту?

Анкету підготував

В. ДАНИЛОВСЬКИЙ.
Заступник секретаря комітету комсомолу інституту.

Уроки третього навчального

На організаторів літнього відпочинку піонерів і школярів установка на оволодіння діяльності піонерської організації, надання їй права самостійного вибору змісту, структури, форм і методів роботи, накладе велику відповідальність, вимагає рішучої відмови від стереотипів, від усього штучного, шаблонного, механічно перенесеного із стін школи в табір без врахування специфіки і умов літньої роботи з дітьми. І в цьому напрямку літо-89 стало, на мій погляд, переломним у створенні умов для творчого пошуку нових, ефективних форм роботи, які базуються на основі сучасних критеріїв оцінки виховної роботи в піонерському таборі у зв'язку з проведенням експерименту по включенню педінституту на тримісячній системі навчання.

Пріємно, що в ряді піонерських таборів області склалися справжні педагогічні колективи, які вміють працювати з дітьми, намагаються зрозуміти їх проблеми і турботи. Це педагогічні загони таборів «Зірка» і «Едельвейс», де все було підпорядковано розвитку ініціативи і самодіяльності дітей.

Але не можна не сказати і про те, що більшість піонерських таборів подібні один до одного і за формою, і за змістом — відсутність належної матеріальної бази, єдине лозунги, єдине планування — і форми роботи. На жаль, ще й досі живе прагнення примусити всіх дітей ходити маршем. Не вдаючись у з'ясування, хто в цьому винен більше чи менше, хоча лише сказати, що в першу чергу саме ми, викладачі, і відповідальні за стан виховної роботи в піонерських таборах. І щоб її покращити, треба, насамперед, зробити висновки із минулого третього семестру і подумати, що ж робити для того, щоб ефективність нашого впливу у піонерських таборах зростала.

Отже, висновок перший. Хороший піонерський табір, який відповідає потребам дітей, починається із створення педагогічного колективу однодумців, небайдужих до долі піонерської організації, які вміють спілкуватися з дітьми. Як показує практика, такі колективи були створені не всюди. У зв'язку з цим формуванню педагогічного загону слід приділити особливу увагу на табірному зборі, надавши при цьому начальнику табору, старшому піонерському вожаку можливість самим підбирати у загін людей, яких мають єднати і дружба, і загальна мета — зробити літній відпочинок для дітей справжнім святом.

Висновок другий. Лишає бажати кращого методична підготовка членів педзагону, в тому числі й методистів. Нерідко ці загони працюють за принципом «дорослий завжди правий». Питання вибору змісту, форм і методів роботи все ще лишаються прерогативою вожака, начальника піонерського табору. Рівень знання теорії і методики піонерської і комсомольської роботи, як правило, недостатній.

Висновок третій. Ефективність виховної роботи педзагону буде тим вищою, чим сильнішою матеріальною базою піонерського табору. І тут не можна не згадати наших вожатих, які

часом на власні гроші купляють папір, олівці, щоб вести гурток художньої творчості, призи, щоб нагородити дітей.

Висновок четвертий. Погані справи із довір'ям. Начальнику табору, вожатим довіряють більше двохсот дітей і не бояться. А ось у те, що вони здатні написати всі папери, — не вірять. І доводиться витримувати десятки всіляких перевірок і кожен з перевіряючих вважає своїм обов'язком подивитися документацію (а не зустрінися з дітьми!!!).

Висновок п'ятий. До питання про методистів. Не секрет, що багатьом у таборі ми були не до душі. Хтось побачив в нас відповідних, а звідси і насторожене до нас ставлення.

О. І. Мельничук, начальник табору «Едельвейс», не побачив в мені людину, яка приїхала відпочивати, а по-

ТОЧКА ЗОРУ

На шпальтах нашої багатотиражки вже не раз піднімалися національні та мовні проблеми, які хвилюють чи не всіх радянських людей. Сьогодні ми пропонуємо увазі читачів ще одну, не зовсім звичну, з нашої точки зору, публікацію, автор якої відверто висловлює свої думки з приводу тих процесів, що відбуваються у нашому суспільстві, зокрема і в республіці. Сподіваємося, що ці роздуми, з якими далеко не у всьому можна погодитися, але які викликають симпатію власне тому, що написані щиро й без боязні, спонукатимуть і студентство, і викладачів, усіх працівників інституту до дискусії в газеті, до висловлення своїх точок зору.

Є у скарбниці людської культури одна стародавня легенда; з якої мені й хотілося б розпочати бесіду про мову і перебудову. Колись пасеред пустелі стояло місто. І жили в ньо-

тивно зрозуміли, що одномовлення — це добре, а інакомовлення — це погано, стали висловлюватися про користь одномовлення, теоретично обґрунтовувати переваги монокультури над

Не втратити людину

му люди. Захотіли вони одного разу спорудити вежу до неба, щоб порівнятися з самим богом. Не відважуючи, взяли за будівництво. Швидко росла кам'яна вежа, поки не помітив її з неба бог. Не сподобалася йому затія людей.

різнокультурною. Одна з розповсюджуваних новацій у цьому смислі проголошує: народ, який забув свою мову, уже не народ, а натовп без роду і племені. Уявіть собі, шановні читачі, що виходить? Мільйони українців східних

кує себе зі своєю нацією, турбується про її культуру — і це природно. Однак підносити національні відмінності в ранг вищого водорозділу — значить відступати від багатьох об'єктивних фактів. У суспільстві, де процвітає бюрократія, корупція, де за тиждень здійснюється 42 тисячі злочинів, де, як снігова лавина, нарастають і підточують одне одного дефіцит і спекуляція, — в такому суспільстві чужі — це бюрократія, приховані і явні експлуататори народу, насильники і злочинці, які, до речі, є в різних національностях.

Усі мови і нації світу рівноправні — такими є циві-

лізовані норми. Жодна з націй, жодна з національних мов не стоїть вище людства, а є її частиною. Самоідентифікація особистості зі своєю національною культурою і мовою — об'єктивний процес. І все ж це не є межею духовного розвитку особистості, а лише одна із сходинок прилучення до світової культури. Як би не подобалося репрезентантам одномовлення, треба прямо сказати, що усвідомлення особистістю своєї причетності до людства — більш високий ступінь духовного осмислення буття і життя в цьому бутті. Він логічно витікає із засвоєння національної культури. Громадянин світу — не приниження для самовизначення людини. Вихід за рамки національного світосприйняття є кроком вперед, а не назад. Без формування планетарного мислення і почуття приналежності людини до світу і людства не розв'язати жодної глобальної проблеми. Громадянин світу — значить орієнтація особистості на загальнолюдські цінності. Це знання загальних принципів адаптації, основних видів трудової діяльності, це вільне обрання сфери докладання творчих зусиль. Поняття «заїзлого кордону» не буде мати ні фізичного, ні метафоричного змісту. Він буде знати смак винограду під Гамбургом і любити річку, що протікає біля його рідного порогу. Йому належить перебороти глобальні кризи: екологічну, енергетичну, харчову і багато інших.

Мова ні в якому разі не йде про штучне виведення якоїсь нової породи радянської людини шляхом утилізації національних культур, витравлювання національних особливостей або ж мови. Це вже було. Сталінсько-сусловські експерименти показали всю антигуманність сегрегації цілих народів, переслідування людей через мову, одяг, пісні. Йдеться про об'єктивний і виключно екологічний процес взаємин національної і світової культур.

Якщо ж ми докладемо зусиль, щоб відмежуватися від цього світового процесу, закриємося в кімнаті і сядемо вести бесіду про етнос, його повноцінність у нашій місцевості і неповноцінність в інших, ми лише досягнемо певної психології і кімнатогляду. Ідея чистої монокультури вже практикувалася, наприклад, у Німеччині 30-х років, де всі розмовляли виключно на

гождої. Сьогодні важко повірити, що одномовність і непорочно-чиста нація здатні гарантувати хоча б від якоїсь малої вади. Не бажано помічати й оцінювати відомі історичні факти, борці за чистоту етносу пропонують дивацькі проекти. Вчитайтесь в деякі з них: держава в ім'я збереження мови повинна направляти дітей у школи у відповідності з національною програмою, а якщо батьки малопатріотичні і віддають своїх дітей не в ту школу, то до них треба застосовувати силу закону.

Ось ще одна ідея: якщо на танках привезли якусь мову, то на танках її треба й вивозити, нема чого церемонитися і розтагувати перехід на одну мову на тисячу років. Це визначення: сотні тисяч страйкарів у Молдавії — російськомовних трудівників — є колонізаторами, котрі надумали страйкувати в своїх колоніях. Або ж такі факти: на заводі залізобетонних виробів готова панель при відвантаженні на будову розвалилася від власної ваги. Начальство забігло, до вечора була створена комісія, а активні учасники перебування з цього ж колективу залізобетонників пішли на чергове засідання клубу по врятуванню мови. Або ж: уболівальники за чистоту етносу протягом години доводять необхідність переписати вивіску на магазині, щоб «М'ясо» було з апострофом. Вони бачать, що всередині магазину ідеально порожньо. Однак свідомо уникають саме цієї теми, бо ковбаса та хліб — прояви бездуховності. Гадаю, що читач сам може встановити діагноз, оцінивши такі ідеї та ситуації.

Нещодавно мене запитали студенти історичного факультету: «Як ви ставитеся до надання українській мові статусу державної?». Відповів, що вважаю це позитивним моментом, буду голосувати «за». Один з викладачів, тут же підмітив: ну, звичайно, він ставиться до української, як ще до однієї мови. Тобто колега натякав на недопустимість такого байдужого «за», мовляв, треба б дещо релігійніше відповісти на таке інтимне запитання. Я і справді вважаю українську мову не ліпшою і не гіршою від інших мов світу. Не вірю в шовіністичну теорію «старшого брата», в аналогічні ідеї про перевагу однієї мови над іншою. На мою думку, чим енергійніше і послідовніше ми будемо займатися адміністративною русифікацією або українізацією шкіл та інших закладів, тим далі ми будемо від істини.

Немає хороших і поганих мов. Є хороші і погані люди. Християнин схиляється перед образом Христа — не перед мовою, котрою він говорив. Не буває моральності української, російської чи естонської. Вона є загальнолюдська або її нема. Я — невірний. Але також схиляюся перед загальнолюдськими духовними цінностями, вважаю навколишніх людей, які здатні, незважаючи на обставини, залишатися вірними цим цінностям. Отож закликаю читачів, які випадково пірнули в стихію колективного прозріння у мові, не загубити ЛЮДИНУ.

В. ШАТОХІН.

Викладач кафедри науково-атеїзму, етики і естетико.

СТУДЕНТСЬКІ БУДНІ

Якщо запитати будь-кого, з чого складається студентське життя, то, напевно, у першу чергу у відповідь можна було б почути одне слово: з навчання. Так-так, у щоденних лекціях, семінарах, практичних та лабораторних заняттях минають будні тих, хто обрав собі фах учителя, і навіть, якщо ти майбутній математик, все одно маєш досконало знати і «ази» педагогіки, і ди-

тячу психологію — тоді й працюватимеш у школі сміливо, без зайвих непорозумінь. Заняття у групі математиків четвертого курсу веде доцент кафедри педагогіки і психології Олексій Степанович РЕГА. Відповідає відмінниця навчання Оріся ВИСОЦЬКА.

Фото В. БОБ'ЯКА.

бачив однодумця, помічника. Такою, напевно, і має бути позиція по відношенню до нас. У зв'язку з цим слід підтримати і студентів у їх бажанні самим вибирати собі методиста.

На мій погляд, є резерви у підборі і підготовці методистів. Думаю, що піонерський табір «Зірка» може і повинен стати методичним центром обміну досвідом, думками, підготовки педагогічних загонів. Влітку у мене була можливість зустрічатися і з старшими піонервожатими республіки, в тому числі великий, але гідний корпус піонерських вожатих-інструкторів, вожатих-методистів, котрі виявили бажання працювати методистами в піонерських таборах влітку. Чом би не піти їм назустріч?

Висновок шостий. З метою дальшого проведення експерименту слід, на мій погляд, створити координаційний центр по його керівництву, розробити документ, в якому обговорити функції, права і обов'язки кожного.

Л. ОРБАН.
Кандидат педагогічних наук, в. о. доцента кафедри ТМПКР.

І посіяв він між ними різні мови. Стали вони сперечатися, чия мова краща. «Моя мова правильніша і достойніша твоєї», — сказав один. «Ні, — відповідав другий, — це моя мова істинна, а твоя — несправжня. Говорити ти повинен моєю, а інакше ти мені злий ворог!». Посварилися люди, зненавиділи один одного, не захотіли жити в одному місті і розійшлися в різні боки, ставши на довгі часи кочівниками і жителами печер. Вітер і час знищили недобудовану вежу, а пісок засипав колись квітуче місто.

А що ж сьогодні? Єдиного і всемогутнього бога нема — його відмінили декретом. Замість нього завелися дрібні бюрократичні божки. Народ прагне перебудувати взаємовідносини, стягнути з неба божків. Але тільки-но люди взялися за роботу, як раптом помітили один в одному дещо підозріле: іншомовність. Придивилися ще уважніше і зрозуміли, що саме в цьому полягає весь зміст перебудови. Тож почали розробляти першочергові заходи і закони про мову, щоб врятувати свою, рідну, від чужої. І колек-

областей республіки розмовляють «суржиком» — мішаниною української та російської мов. Так що ж, ці мільйони рядових трудівників шахт, заводів і хімікомбінатів уже не народ? Натовп? Але як же цей натовп додумався організувати страйки, висунути політичні й економічні вимоги у відповідь застою? Може, зі Львова підказали? (Саме у Львові, якщо вірити новим вченням, розміщений справжній, нерозчинений, повноцінний етнос, а в Донецьку чи Запоріжжі етнос несправжній, розчинений). Дійсно, трудівники цих регіонів були поставлені в такі умови, що забули мову Шевченка і Франка. Але перш ніж назвати багатомільйонний народ натовпом, треба б спершу подумати і з'ясувати його трудовий внесок у суспільне життя з особистим внеском.

Поділ народу на «своїх» і «чужих» — це одне відкриття мономовників. Своє — це ті, що говорять своєю правильною, істинною мовою. Чужі — ті, що говорять неправильно, нечислою, чужою мовою. Я не проти здорового глузду, будь-яка людина ідентифі-

■ ЛАБОРАТОРІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ведемо наукові дослідження

Нещодавно продовжив свою роботу проблемний семінар з питань нової та новітньої історії країн Азії та Африки при кафедрі загальної історії Істфаку. У ньому займаються 26 студентів четвертого та п'ятого курсів. Керує його роботою професор Ю. І. Патлажан.

Сама назва семінару говорить про те, що ми вивчаємо проблеми історії афро-азіатських народів, які після другої світової війни розірвали кайдани колоніалізму і здобули політичну незалежність. А тепер вони борються за економічний та соціальний прогрес своїх країн, розвивають дружні відносини з

Країною Рад, яка, до речі, з перших днів їхнього народження стала їм другом і союзником.

У цьому навчальному році вже відбулося три засідання семінару. На першому ми вирішили організаційні питання та затвердили план роботи. На другому наш науковий керівник запропонував кожному студенту тему, поради літературу та довідковий методичний матеріал.

Особливо цікавим було останнє засідання. На ньому студентка-випусниця О. Садрук виступила з повідомленням про найбільше в історії селянське повстання — війну тайпінів у Китаї, розповіла про друж-

ній нам великий китайський народ.

До речі, О. Садрук працює над цією темою вже другий рік. Тому зуміла у своєму виступі зробити глибокий аналіз опрацьованої літератури, ряд серйозних висновків і досить вичерпно відповісти на запитання товаришів.

На прикладі дослідження О. Садрук мені хотілося показати, що участь у семінарі дозволяє нам глибше вивчити історію афро-азіатських народів, дає нам перші навички наукової роботи, прищеплює любов до неї.

О. КОТЛІНСЬКИЙ.
Студент IV курсу історичного факультету.

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТИ
СТАТУТІВ ВЛКСМШукати
раціональне
зерно

Заслужують уваги, безперечно, всі три проекти, бо в кожному з них є раціональні зерна. Зокрема, всі автори пропонують на решті відмовитись від монополії комсомолу на молоді. Найбільш гнучким, на мою думку, є проект О. Бека, який створює найбільше умов для вільного розвитку кожної республіканської організації. ВЛКСМ у ньому розглядається як спілка спілок, а не монополярний орган молодіжних організацій. У цьому проекті чітко записано, що ВЛКСМ вважає себе рівноправною молодіжною організацією в молодіжному русі країни.

Проте є в мене серйозне зауваження до одного з основних пунктів цього проекту. Це: «ВЛКСМ співробітничас, буде партнерські стосунки з іншими політичними організаціями на основі ідейної єдності платформ і програм».

Тут виникає природне запитання: як же слід будувати стосунки між спілкою і організаціями, програми яких не завжди або й майже у всіх пунктах не співпадіуть. Який шлях обере комсомол: компромісу чи конфронтації? Це мене цікавить, бо ми вже маємо багато прикладів непорозуміння у молодіжному середовищі з приводу різних політичних та інших поглядів. І знаємо, до яких наслідків призводить небажан-

ня і тих, і інших йти на компроміс.

Постановка цього питання таким чином, як це зроблено у проекті О. Бека, може вороже настроїти до комсомолу тих, чий погляд не співпадають з ідеями його програми. А з іншого боку, може відновитись сталінський принцип «Хто не з нами — той проти нас».

Думаю також, що не слід квапитися зі створенням спілки молодіжних організацій, як це пропонує студент Істфаку Т. Парфан. У нас уже є комітет у справах молоді при Верховній Раді СРСР. І ми не можемо похвалитися великою кількістю молодіжних організацій на союзному рівні, які треба було б об'єднувати.

Гадаю, зараз треба працювати над об'єднанням молоді за інтересами, соціальними ознаками тощо. А тоді вже ці організації при потребі поставлять вимогу об'єднатись у спілку.

І. КАБАН,
Студент IV курсу фізмату.

Майже як у кіно

ПРОМАЙНУВ СТУДЕНТСЬКИЙ ВЕРЕСЕНЬ У СНИГУРІВСЬКОМУ РАЙОНІ

● ФОТОРЕПОРТАЖ

Нелегко далися ці фотографії нашим позаштатним фотокорам Івасю Тимінському та Ярославу Мельнику, бо зроблені вони у «польових» умовах. Уявіть собі, яку винахідливість треба було проявити, щоб роздобути під час сільськогосподарських робіт фотозбільшувач, папір, проявники. Крім того, цей фоторепортаж витримав нелегкий поштовий шлях до редакції, довжиною майже в місяць. Але через усі перепетії ці фотознімки стали для нас тим більш цінними.

Тепер усі трудючі позаду і ми друкуємо фотографії з плантації. Ні, не з тих, де розігравалися сцени трагічного кохання Ізаури, а тих, що на Миколаївщині. Хоча студентське життя на сільгоспроботах не менш захоплює, ніж кіносериал про чарівну рабину, і теж запам'ятається нашим студентам надовго, якщо не на все життя. А що це відповідає істині, можуть підтвердити третьокурсниці філологічного факультету Марія Боднар (фото зліва) та Олена Стегура, її колега з другого курсу (фото справа). Ці милі дівчата показали себе ударницями на збиранні помідорів.

Пам'ятно залишиться осінь-89 для майбутніх філологів Олени Бикової та Оксани Мельник (фото вгорі). А також для комісара 12-го загону, студента другого курсу історичного факультету Василя Чупруна, який в особистому заліку (використовуючи спортивний термін) посів третє місце за результатами роботи на Миколаївщині серед членів свого загону. І все ж, вважає В. Чупрун, вчитися набагато ліпше. Колишній воїн-«афганець» скучив за стінами рід-

ного вузу, через те фотооб'єкти нашого фотокора В. Боб'яка зафіксував його не на помідорному полі, а на фоні інституту.

А ми, у свою чергу, хочемо подякувати цим студентам, бо привезли вони із Снігурівського району не тільки «помідорні» враження, а й трудові мозолі, якими по праву можуть пишатися.

Н. ЯСНА.

Пантоміма на госпрозрахунку

Метою створення нашого театру пантоміми було об'єднання однодумців. Яких саме? Звичайно, перш за все тих, хто хоче передати свої емоції через пластику тіла. Не хочу спрощувати сказаним розуміння і призначення нашого театру. Адже пантоміма — це лише засіб вираження думки. Зміст же нашої «Грані» глибокий — постановка спектаклів. Тобто не просто ряд роз'єднаних між собою мімічних сцен, а цілісна вистава з конкретною постановкою і режисурою тощо.

Звісно, аби втілити свої задуми в життя одного аматора мало. Погодьтеся, дуже важко виділяти зі своєї кишені, а особливо, коли вона студентська (наш театр, перш за все, студентський), гроші на костюми і декорації. А просити кошти в організації, і в нашого інституту зокрема, невдячна справа. Ще допоможе рідний вуз з примі-

щенням. Яке, правда, нам іноді доводилось буквально відстоювати. Ну, підкине якусь дециму міський комсомол... Де ж на такій базі готувати і з часом утримувати професіоналів? Словом, ми тепер вирішили перейти на госпрозрахункові рейки.

Для нас це, зрозуміло, і додаткова робота. Адже потрібно буде постійно давати спектаклі. Але це тільки зовнішній бік справи. Бо за парадом наших сценічних дійств стоїть напружена щоденна робота акторів. До речі, про наш творчий колектив. Дуже важко нам з добром акторських кадрів. Адже пантоміма — дуже складний жанр. Посудіть самі, драматичний актор для висловлення своєї

думки може використати і пластику, і міміку, і слово. Наш же — тільки пантоміму.

Ну й, крім того, ми у своїй справі майже першопродіди. Адже наш жанр мало де популяризується. Єдиний можливий інформаційний засіб, — телебачення — йому теж не приділяють уваги (хіба що мім-клоунада). Є ще ряд несприятливих факторів. З них назву те, що пантоміма донедавна була, як мовиться, в глибокому загані. Ще кілька років тому цей жанр сприймався ледь як не буржуазний і псевдокультурний. А значить ні підручників, ні серйозних аналітичних матеріалів по ньому не було.

Але, як бачите, труднощі

ці нас не стримують. Колектив театру серйозно працює, і, як наслідок, вже почав здобувати свого глядача. Помітний вже й поступ у творчому рівні наших постановок.

Ще кілька місяців тому наші вистави представляли нічим не зв'язані сценки. Зараз ми маємо готовий спектакль, показали його тричі в студентському клубі. І заробили на цьому тисячу карбованців. Правда, з них ми не побачили ні копійки...

Зараз ми готуємо нову виставу. Її робоча назва «Спогади про майбутнє». Вона розповідає про забуті народні слов'янські традиції і обряди, нашу історію. Її ми вже сподіваємось поставити на, так би мовити,

комерційний потік.

До слова скажу і про нашу комерцію. І відразу обумовлюсь. Ми не жене-мось за прибутками. (Та й де ви бачили, щоб театр давав такі). Нам необхідно гроші на декорації та костюми і, зрозуміло, на якусь, хоч мінімальну компенсацію роботи акторів. У цій справі ми надіємось на спонсорів. Але судячи зі ставлення до театру грошовитих організацій, зараз можемо розраховувати тільки на грошові збори від спектаклів. Для цього ми, звичайно, організуємо рекламу, намагась шукати зв'язків з профспілковими і комсомольськими комітетами місцевих установ. Будемо також практикувати перед пуском но-

вого спектаклю попередній перегляд вистави перед представниками міських підприємств і організацій.

І на закінчення декілька слів про наші плани на майбутнє... Це, перш за все, нові спектаклі і налагодження гастролей. Спершу по Прикарпаттю. Далі по республіці. До речі, вже маємо запрошення у Львів і Севастополь. А в перспективі поїздки по Союзу і, можливо, й за рубіж. У нас з приводу останнього вже була розмова з польськими колегами: зробити обмін театрами.

У майбутньому наш театр хотів би розширити жанрову палітру своїх виступів. Було б непогано, якби у нас появились і ляльки, і стем, та й, зрештою, навіть традиційна драматургія. Тому ми запрошуємо до нас всіх бажаючих втілити ці ідеї в життя.

Ю. КОСИК.
Директор театру «Грань».

Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка представляє забуті імена співвітчизників

5 ЖОВТНЯ МИНУЛО 80 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БОГДАНА-ІГОРА АНТОНИЧА

Б. І. АНТОНИЧ. Фото 1928 р. З архіву доцента кафедри української літератури А. Ф. Мельничук.

ШЕВЧЕНКО

Не пишний монумент із мрамору Ти залишив по собі, коли туди відходив, звідкіля немає вороття. За бронзу й мідь тривкіше слово — і як завжди сонце сходить забуття. І не цвітуть свічок лілеї молитвами Не тихне сторож вишні — соловейко в місяця пожарах, дівчата не вмовкають, і зозулиним весіннім чарам все піддане. Земля і на землі закон зростання й крові. Змінливість вічна і трива незмінність прав і справ. Країна, що над нею місяць грає, як і грав, волошково, пшенично, черешнево, вільхово, вербово. Не тихне крик чайний над лиманами, що в них заснули вітри замерлих бур, немов стяги потоплених човнів, де сплять сповиті у китайку дні минулі І море морщить хвилі, наче людські чола наглий гнів. Це Ти сто літ показував мету і шлях стовпом вогнистим, ми вирости у спадщині твоїй, як в сьйві сонця листя. У куряві воєн, у мряці буднів час Тебе не зрушив. Твоє наймення мов молитву кладемо на стяг,

бо знаємо, що мов тавро понесемо в життя печать твоїх палючих слів, що пропекла до дна нам душі. 1936.

БАТЬКІВЩИНА

Жовті косатні цвітуть на мокрих луках, як за днів дитинства, в кучерявій млі. Вилітають ластівками стріли з лука, білі стріли літ. Оси золоті в чарках троянд розквітлих, мокрі зорі куряться під сизий вечір. Ще горить твоєї молодості світло, хоч новий десяток літ береш на плечі. Слухай: Батьківщина свого сина кличе найпростішим, неповторним, вічним словом У воді відбилися зорі і обличчя, кароокі люди і співуча мова.

ДО ІСТОТ З ЗЕЛЕНОЇ ЗОРІ

Закони «біосу» однакові для всіх: народження, страждання й смерть. Що лишитьсся по мені: попіль слів моїх, що лишитьсся по нас: з кісток трава зросте.

Лисиці, леви, ластівки і люди, зеленої зорі черва і листя матерії законам піддані незмінним, як небо понад нами синє і сріблисте! Я розумію вас, звірята і рослини, я чую, як шумлять комети і зростають трави. Антонич теж звіря сумне і кучеряве. 18 травня 1935 р.

ВЕСНА

Росте Антонич, і росте трава, і зеленіють кучеряві вільхи! Ой, нахилися, нахилися тільки, почуєш найтайніші з всіх слова. Дощем квітневим, весно, не тривожі! Хто стовк, мов дзбан скляний, блакитне небо, хто сипле листя — кусні скла на тебе? У решето ловити хочеш дощ? З всіх найдивніша мова гайова: в рушницю ночі вклав хтось зорі-кулі, на вільхах місяць розкляють зозулі, росте Антонич, і росте трава.

ВИШНІ

Антонич був хрущем і жив колись на вишнях, на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко. Моя країно зоряна, біблійна й пишна, квітчаста батьківщино вишні й соловейка! Де вечори з свангелії, де світанки, де небо сонцем привалило білі села, цвітуть нахтненні вишні кучеряво й п'яно, як за Шевченка, знову, поять пісню хмелем. 16 квітня 1935 р.

Привітаймо повернення майстра

Щоб говорити про Антонича — одного з найбільших західноукраїнських поетів першої половини ХХ століття, — потрібно переглянути не одне видання — в нашій критичній літературі згадок про нього не густо: 5—6 речень в академічному виданні «Історії української літератури» (К., 1974), невеличка стаття в «Українській літературній енциклопедії», кілька статей в періодиці останніх років. Навіть до «Антології української поезії» (1986 р. видання) Антонич не потрапив. Чи не виникає інтригуюче запитання: хто ж він, напівдозволений, напівзаборонений автор, перше (1967 р.) зібрання поезій якого, й друге (цього року) зникло з полиць магазинів у лічені дні? Мав він вже давно поєсти місце серед «хрестоматійних» поетів, та лише зараз його поезія приходить до широкого кола читачів.

Новиці Горлицького повіту на Лемківщині (нині територія СПНР). У період першої світової війни сім'я Антоничів жила у Відні, потім переїхала до Чехословаччини, на Пряшівщину, де Богдан-Ігор закінчив Сяноцьку гімназію.

З 1928 по 1933 рік здобував диплом магістра на філологічному (тодішня назва — філософському) факультеті Львівського університету. На цей період припадає вихід першої збірки «Привітання життя» (вид-тво «Дажбог», Львів, 1931). Збірка відзначалась широкою, для української поезії доти не званою тематикою, вибагливою звуковою інструментовкою вірша. Вона свідчила про новаторський талант Антонича. Тоді ж Антонич працював над збіркою релігійних гімнів «Велика гармонія», яку свідомо не опублікував. Поглиблюється конфлікт у філософських поглядах поета. В його творчості, яка все більше підпорядковується матеріалістичному світобаченню, з'являються «земні», навіть соціальні мотиви. У 1934 році видано другу книжку — «Три перстені» — найдосконаліше ліричне творення Антонича. В центрі її образ Лемківщини, казковий світ молодості поета, який, однак, затьмарений реальними картинами злиденного, поневоленого життя краю. «Книга Лева» (1936) — третя, найбільша і остання з прижиттєвих збірок поета — новий крок у філософському осмисленні буття, у розвитку таланту поета. Головна тема її — зв'язок між людиною і природою, розкриття «таємниць життя» в єдності духовних і матеріальних виявів («УЛЕ», т. 1, ст. 72).

Оформлення «Книги Лева» здійснював товариш Антонича, поет і художник Святослав Гординський (нар. 1906 року, зараз живе у Нью-Йорку).

«Три перстені» і «Книга Лева» були відзначені на літературних конкурсах «Страшенно закохана у Ваших поезіях!» — призналась Антоничеві Ірина Вільде в листі від 19 лютого 1937 р. Через півроку, 6 липня (1937) 27-річний Богдан-Ігор Антонич помер у Львівській лікарні від запалення легень. Похований на Янівському цвинтарі у Львові.

Збірки «Зелена свангелія» та «Ротації» — посмертні видання. Йому не судилося побачити довгожданий вересень 1939-го, та може й добре: хто-зна, чи не потрапив би до числа репресованих, адже ж не належав до жодної з політичних партій.

Його твори вийшли (за редакцією Святослава Гординського та Богдана Рубчака — уродженця м. Калуща) в Нью-Йорку і Вінніпегі, перекладались англійською, польською, чеською мовами, і лише в нас ім'я Антонича десятиліттями незаслужено замовчувалося. Хоч відомий факт відмови поета співпрацювати з редакційними угрупованнями довоєнного Львова, хоча його мелодійна поетична мова не містить жодної «антирадянщини», твори Антонича десятиліттями піддавалися негласному табу.

І лише зараз (до 80-ліття з дня народження) у видавництві «Радянський письменник» вийшло найбільш повне зібрання Антоничевих поезій. Тож привітаймо повернення майстра!

С. БРЕСЛАВСЬКА. Студентка ІІ курсу заочного відділення філфаку.

НА ФОТОКОНКУРС «РП»

В осінньому парку

Осінь — одна з найчарівніших пір року. І щоразу вона приходить на землю якоюсь оновленою ходою. Бо не втомлюєшся дивуватися отим золотистим візерункам кленових листочків, що тихо вкривають паркові алеї, отим багрянцем на віттях черешень, лагідним сонячним променям, які віддають останні крихти тепла усьому живому.

Для когось осінь — це година безмірної зажури, для іншого — щедра годівниця, золотокоса красуня. А ось якою побачив цьогогорічну осінь у міському парку студент другого курсу фізико-математичного факультету Віктор ДОМБРОВСЬКИЙ, який одного погожого дня вирушив у мандрівку з фотоапаратом.

СПОРТ

УНІВЕРСІАДА-89

На стадіоні інституту нафти і газу відбулися старту і міської Універсіади-89. У ній брали участь студенти всіх вузів Прикарпаття. Найбільш масовими були команди з легкої атлетики і боротьби самбо. Переможці з окремих видів змагань нагороджувались пам'ятними медалями, грамотами. Героєм дня, як мовиться, стала студентка музично-педагогічного факультету Надія Стромецька. Вона завоювала три медалі — з бігу на 100 метрів, у стрибках у довжину і естафетному бігу.

Успішно виступив також Микола Федорівський з педагогічного факультету. Він ще раз підтвердив своє звання майстра спорту СРСР, вигравши забіг на 3000 метрів. Третім на цій дистанції був його колега, теж майбутній педагог початкових класів, Ярослав Атаманюк. Олександр Біркович з

історичного факультету виграв змагання із гирьового спорту і боротьби самбо у ваговій категорії 90 кг. Високу майстерність продемонструвала жіноча і чоловіча волейбольні команди нашого вузу. Вони посіли перші місця. З футбольного поля наші лицарі шкіряного м'яча у змаганні з колективом інституту нафти і газу вийшли з нічийним рахунком.

ПЛАВАННЯ

У Києві відбулося змагання з плавання в залік XVII Спартакіади педагогічних вузів України. Команда нашого інституту зайняла друге місце, поступившись місцевим спортсменам — команді Київського педінституту.

ВЕСЛУВАННЯ

Майстер спорту В. Калінчук, виступаючи в м. Херсоні на Спартакіаді педвузів України, з веслування на байдарках посів почесне п'яте місце в особистому заліку. До загальної суми, у залік нашого вузу він набрав 40 очок.

Спортивну добірку підготував

П. НЕСТЕРУК. Ст. викладач кафедри фізвиховання.

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган партійного, радгоспного, профсоюзного комитетів і комітета ІЛСІУ Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаника. Газета виходить на українській мові.

Газета виходить один раз на тиждень — у вівторок. Формат — 6,5 друкарського аркуша газети «Правда». АДРЕСА: 284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57. Телефонні: 96-4-72; 96-4-41.

Заступник редактора Н. БОДНАРЧУК.

Івано-Франківська обласна друкарня управління і справ на видавництві і поліграфії обласного центру, м. Івано-Франківськ, вул. Чкалова, 78.

Зам. 1028.

Тираж 3000